

Metodický list

Inscenační metoda: procvičování mentorských technik

Inscenace problémové situace: *Nezvladatelná třída*

Metodický úvod: Inscenační metoda je vhodným nástrojem pro nácvik technik mentoringu v praxi. Níže v textu je popsána problémová situace. Je zde popsán problém, kterému čelí mentee. Jsou popsány také důležité okolnosti, které mentor zpočátku nezná, ale které by měl zjistit během řízeného rozhovoru pomocí technik mentoringu, především aktivního naslouchání. Oba účastníci inscenace zadání znají a snaží se inscenovat rozhovor obou hlavních postav s cílem vyzkoušet si co nejvyšší počet technik aktivního naslouchání. Od obou účastníků je vyžadován nadhled. Oba dva by měli v rámci rozhovoru pomoci druhému účastníku inscenace tím, že se pokusí odpovídat a reagovat v rámci jednotlivých replik tak, aby bylo možné vyzkoušet si jednotlivé techniky mentoringu (parafrázování, reflektování, povzbuzování, focus, sumarizace, zpochybnění, volba vhodných otázek atd.). Jedná se o nácvik, proto není hlavním cílem přiblížit se maximálně reálnému rozhovoru, ale vyzkoušet si použití jednotlivých technik v konkrétní problémové situaci. Lektor se snaží rozhovor moderovat a usměrňovat, nicméně doporučením je, aby do rozhovoru vstupoval co nejméně.

Ostatní účastníci kurzu diskuzi sledují. Po jejím skončení následuje řízená diskuze, kdy se lektor snaží aktéry inscenace i všech účastníků povzbudit ke komentářům a poskytnutí konstruktivní zpětné vazby.

Jedním z důležitých úkolů lektora je upozornit na nejčastější chyby, kterých se účastníci dopouštějí. Jedná se o snahu přejít okamžitě od identifikace problému a jeho příčin k návrhům řešení. Lektor musí upozornit účastníky na důležitost druhé fáze, kterou je zpochybnění dosavadního postoje menteeho.

Zadání úkolu: V návaznosti na níže popsanou problémovou situaci se pokuste formou rozhovoru inscenovat vztah mentor - *mentee* v duchu zásad mentoringu. Pokuste se vědomě aplikovat mentorské techniky v jednotlivých fázích procesu mentoringu (parafrázování, reflektování, povzbuzování, focus, sumarizace, zpochybnění, volba vhodných otázek atd.)

Metodická poznámka: *Mentee* vychází ze svého vidění problému; mentor se pokouší vytvořit si vlastní obrázek o situaci (díky aktivnímu naslouchání a řízenému rozhovoru), zpochybnit postoj a způsob vnímání problému mentorovaným jedincem; mentor s *mentee*m se snaží hledat řešení.

Příprava: Oba aktéři inscenace – mentor i mentee si celou inscenaci připravují bez účasti ostatních účastníků kurzu i lektora. Doba přípravy by měla být nejméně 60 minut. Čas vlastního provedení inscenace včetně diskuze závisí na míře aktivity obou aktérů i účastníků, nicméně obvykle nepřesáhne dobu realizace dobu přípravy tj. 60 minut.

Problémová situace č. 3: Nevladatelná třída

Výuka pro paní učitelku Mgr. Vladěnu Lacinovou představuje každodenní traumatický zážitek. Žáci druhého stupně k ní necítí žádný respekt, jsou hluční, neukáznění, výklad většinu z nich nezajímá. Ti, kteří by měli zájem o probíranou látku, jsou ovlivněni svými „aktivnějšími“ a hlasitějšími vrstevníky, nechtějí se odlišit od ostatních, čímž se celá třída celkově jeví jako problémová a nevladatelná. Paní učitelka vnímá jako příčinu především nižší atraktivitu a důležitost svých předmětů v porovnání s ostatními. Její aprobací je dějepis, zeměpis a občanská výchova, přičemž kromě toho v současnosti zastupuje svoji kolegyni, která je na mateřské dovolené, v hodinách hudební výchovy. V mládí byla členkou hudebního souboru lidových písní a tanců Lískový oříšek, kde hrála na housle a věnovala se tanci. Ve skutečnosti k malému zájmu žáků a nedostatku respektu vůči osobě paní učitelky přispívá více faktorů. Výklad je založen na frontální výuce, nejsou používány aktivizační prvky. Paní učitelka při vyučování působí unaveně, nezúčastněně, někdy až rezignovaně. Situaci neprospívá ani velmi mírné hodnocení žáků, které neodpovídá skutečnosti. Paní učitelka se vyhýbá kontaktu s rodiči a na třídních schůzkách o nevhodném přístupu žáků nehovoří. Zhoršujícího se psychickému stavu kolegyně Lacinové si dlouhodobě všímá její kolegyně Mgr. Jiřina Rusková a rozhodla se jí pomoci.